

OPLEIDING

Nina van Sprang
student geneeskunde, Erasmus
Universiteit Rotterdam

Clasine de Klerk,
student geneeskunde, Universiteit
van Amsterdam

Henri Boersma,
student geneeskunde, Universiteit
Maastricht

Allen lid van het KNMG Studenten-
platform

SEKSUELE INTIMIDATIE VAN COASSISTENTEN KOMT NOG STEEDS VEEL VOOR

Naaktfoto's tussen twee patiënten door

Coassistenten worden nog steeds vaak seksueel geïntimideerd en ze maken daar zelden melding van. Dat blijkt uit een nieuwe enquête van het KNMG Studentenplatform. Faculteiten en ziekenhuizen moeten volgens het platform beter hun best doen om een veilige leeromgeving te creëren.

CORBIS

‘Oeh, je gaat er echt voor, je mag die van mij ook wel eens vasthouden’, zegt een chirurg tegen een coassistent die een urinekatheter inbrengt bij een patiënt. Ongewenste seksueel getinte opmerkingen als deze, maar ook ongewenst lichamen contact komen net als in andere werkgebieden voor in het ziekenhuis.

Uit onderzoek van het KNMG Studentenplatform in 2006 bleek dat 21 procent van de coassistenten tijdens de studie werd geconfronteerd met seksuele opmerkingen en andere ongewenste gedragingen met een seksuele lading.¹ Slechts een klein deel (7%) meldde het incident op de faculteit of in de kliniek. Latere onderzoeken bevestigden de bevindingen.² De cijfers schokten faculteiten en ziekenhuizen, omdat daders veelal ook stafleden en arts-assistenten waren. Er werd opgeroepen om seksuele intimidatie bespreekbaar en de meldingsprocedure inzichtelijker te maken, zodat niet alleen op de faculteit maar ook in de kliniek de omvang van het probleem zichtbaar zou worden.³⁻⁵

Uit nieuw onderzoek van het KNMG studentenplatform onder 1394 coassistenten blijkt echter dat er niet veel is verbeterd: 18,4 procent van de coassistenten geeft aan te maken te hebben gehad met seksuele intimidatie.⁶ Dit zijn vooral vrouwen (93,8%), maar ook mannelijke coassistenten worden geïntimideerd (6,2%). De ongewenste seksuele aandacht bestaat voornamelijk uit opmerkingen over het uiterlijk (66,5%). Daarnaast is er sprake van seksueel getinte opmerkingen tijdens medische handelingen (50%), persoonlijk-

ke vragen over seksualiteit of liefdesleven (39,4%), ongewenst lichamen contact (27,5%) en benadering via internet of telefoon (6,9%).

Naaktfoto

Bijna 60 procent van de coassistenten geeft aan zich seksueel geïntimideerd gevoeld te hebben door een patiënt (zie tabel op blz. 1116, meer antwoorden mogelijk). Bijna even vaak werden de co's echter seksueel geïntimideerd door stafleden of specialisten (56,4%). Dit is een grote stijging ten opzichte van 2007, toen het aandeel van stafleden of specialisten 35 procent was. Arts-assistenten volgen met 16,1 procent. Vrijwel altijd zijn het mannen die seksueel intimideren (93,4%). Vrouwen die intimideren zijn vaak verpleegkundigen en voor het grootste deel verantwoordelijk voor de intimidatie van de mannelijke coassistenten. De ervaringen die de studenten omschrijven zijn zowel schokkend als gênant.

De ervaringen van de studenten zijn zowel schokkend als gênant

Een arts laat een coassistent tussen twee patiënten door naaktfoto's zien van zijn maîtresse (de ok-assistent). Een plastisch chirurg biedt een coassistent aan om haar schaamlippen te corrigeren, want daar is hij 'erg handig in'. Een stafid en tevens beoordelaar belt een coassistent herhaaldelijk op met het voorstel om 's avonds even langs te komen om een presentatie van de coassistent te oefenen.

Weinig meldingen

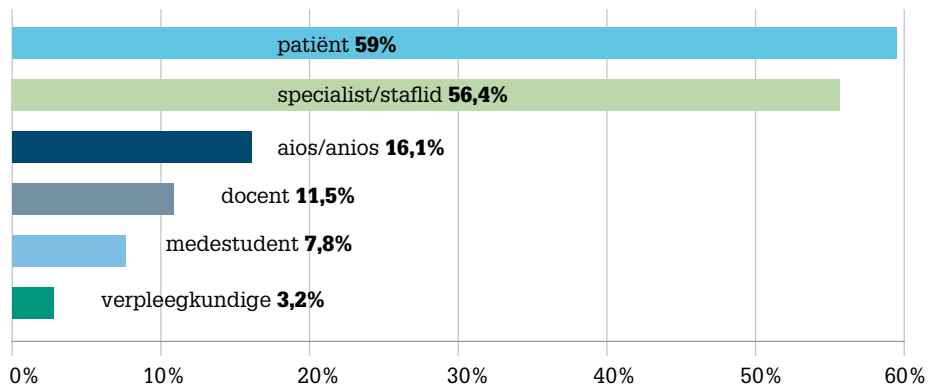
Seksuele intimidatie brengt coassistenten-

ten in een lastige situatie, zo blijkt uit de reacties van de studenten. Slechts 17,2 procent van de coassistenten zegt er direct iets van tegen de dader. Het merendeel reageert niet direct op de intimidatie, maar redt zich uit de situatie door bijvoorbeeld op een ander onderwerp over te gaan (27%), weg te lopen (10,9%) of er een grap over te maken (25,4%). Wat opvalt is dat seksuele intimidatie nog steeds weinig gemeld wordt: slechts 13,3 procent van de coassistenten die ermee te maken krijgen, meldt het op de coschaplocatie en nog een kleiner deel (7%) meldt het op de faculteit. Hoewel een groot deel van de geïntimideerde coassistenten aangeeft geen melding te doen omdat het incident niet ernstig genoeg is (86,6%), ziet een aanzienlijk deel ook om andere redenen af van een melding. Ze zijn bang dat hun naam bekend wordt (5%), ze willen niet dat de dader weet dat er melding is gemaakt (8,4%), het coschap duurt toch niet lang meer (8,9%) of ze weten simpelweg niet waar of bij wie ze een incident op de faculteit dan wel in het

Elke co moet weten waar seksuele intimidatie kan worden gemeld

ziekenhuis moeten melden (11,4%). Deze cijfers benadrukken de kwetsbare positie van de coassistent. Door de voortdurende wisseling van afdeling kunnen ze soms moeilijk inschatten wat gebruikelijk is en wat te ver gaat. Bovendien kan de beoordeling van de coassistent in handen zijn van de arts die verantwoorde-

Door wie voelt de coassistent zich seksueel geïntimideerd?

lijk is voor de intimidatie. Een coassistent moet dan wel heel stevig in de schoenen staan om iets te durven zeggen van ongepast gedrag.

Veilige leeromgeving

Seksuele intimidatie kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van onderwijs. Het ziekenhuis hoort een veilige en stimulerende leeromgeving te zijn waar de coassistent klinische ervaring opdoet die nodig is om een goede arts te worden. Daár moet de student zijn energie in kunnen steken, niet in het vinden van een balans tussen omgaan met wangedrag van de arts en het krijgen van een goede beoordeling. De faculteiten zullen er daarom harder aan moeten trekken om de leeromgeving werkelijk veilig te maken.

Om te beginnen zouden de faculteiten in de opleiding aandacht moeten besteden aan de omgang met seksuele intimidatie – zowel door patiënten als artsen – bijvoorbeeld als onderdeel van het vaardigheidsonderwijs of ter voorbereiding op de coschappen. Daarnaast is het essentieel dat elke coassistent weet waar hij of zij seksuele intimidatie kan melden. Op het moment van invullen van de enquête wist maar 32 procent van de respondenten waar dit kon. Enig speurwerk op de

websites van de faculteiten liet zien dat de contactgegevens van vertrouwenspersonen soms lastig te vinden zijn. Ook is vaak niet duidelijk of studenten intimidatie inderdaad moeten melden bij de vertrouwenspersoon of bij de studieadviseur. Faculteiten dienen daarom zo snel mogelijk de bereikbaarheid en bekendheid van hun vertrouwenspersoon kritisch onder de loep te nemen. Het KNMG Studentenplatform roept artsen, opleiders en faculteiten op ogen en oren open te houden, het onderwerp seksuele intimidatie bespreekbaar te maken en duidelijk aan te geven waar studenten met hun problemen terecht kunnen. Dan kunnen coassistenten ook hun verantwoordelijkheid nemen en incidenten melden. ■

contact

ninavansprang@hotmail.com
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld.

web

Nina van Sprang geeft in een video een toelichting. Deze vindt u bij dit artikel via medischcontact.nl/artikelen, evenals de voetnoten en gerelateerde artikelen.